

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (50)

**СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК
(ЗБІРНИК КОНФЕРЕНЦІЙ)**

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(50) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 266с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

РУДА ТЕТЯНА, АТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД: МАРШРУТНИЙ ЛИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	7
---	----------

ФІЛОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ: НАУКОВИЙ, ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕКТОРИ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ГРИМАШЕВИЧ ГАЛИНА, УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»	17
КОСТЬ МАР'ЯНА, ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНЦІВ.....	19
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА, ГОНТАР НАТАЛІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ОНЛАЙН-СЕРВІСУ КАНОТ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ, ПОВТОРЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	26
ДІБРОВА ОЛЬГА, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
СТРЕМБІЦЬКА ЛАРИСА, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	33
ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА, МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	36
ЦЕПКАЛО ТЕТЯНА, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПІДЛІТКОВІЙ ПЕРІОДИЦІ	39
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ, КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА, ТВОРЧІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧІСТЬ: СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ.....	46
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	54
БАРЩЕВСЬКА ІННА, РОЛЬ КАЗКОТЕРАПІЇ В ОСМИСЛЕННІ ВАЖЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ, ЗАСВОЄННІ ЦІННОСТЕЙ І МОРАЛЬНИХ НОРМ	59
БЕВЗА ДІАНА, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....	61
ВІННИЦЬКА АННА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	65
ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА, ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	69
ІЩУК ВІКТОРІЯ, ШЕВЧУК АННА, ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	74
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ Е.М. ХЕМІНГУЕЯ: РАННІЙ ЕТАП.....	79

ПЛАХОТНЮК ВІКТОРІЯ, ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	85
ПОГОРЄЛОВА АЛІНА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХНІ УКРАЇНСЬКІ ЕКВІВАЛЕНТИ.....	90
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СКРИПНИК НАДІЯ, КЛОЧКО ТЕТЯНА, РОСЛА ІРИНА, ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	94
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР, ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ.....	98
ЗРАЛКО АННА, СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ.....	101

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР, РОЛЬ ЗНАННЯ ІСТОРІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ.....	106
КОЗІГОРА МАРІЯ, ОСВІТА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ.....	110
МАРЧУК СЕРГІЙ, ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЗА КНЯЗЮВАННЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО.....	113
ДЖУРАК СЕРГІЙ, ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	116
МАКУШЕНКО СВІТЛАНА, КЛЮЧ ДО УСПІХУ: ЧОМУ ОСВІТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЙВИЩОЮ ЦІННІСТЮ.....	120
СМУШКО ВЛАДИСЛАВ, ТРАДИЦІЇ КОЗАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	123
МАРТИНЮК ЛЕСЯ, МАРТИНЮК ВАДИМ, ОСВІТА ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОІДЕНТИЧНОСТІ.....	129
СМАКОТА ЛАРИСА, ПАНАСЕНКО ТЕТЯНА, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	129
ТОКАР ЛЮБОВ, РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МЕДІАОСВІТИ.....	135
КРЕВСЬКА ХРИСТИНА, ІНКЛЮЗИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	140
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, ФЕЩЕНКО ЮЛІЯ, ПУБЛІЧНІ ПОДІЇ ЯК ОСВІТНІЙ РИТУАЛ: ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ СВЯТКУВАННЯ.....	142
КУРИЖКА ВІКТОРІЯ, ТАРАСЮК ОЛЬГА, РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	144
СИНЄГУБ ЯРОСЛАВА, ДЖУГОСТРАНСЬКА ІРИНА, ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ: МІСІЯ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	147
ЧЕМЕРИС ІРИНА, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	149
ЗАГОРУЙКО НАТАЛІЯ, ЛЕБЕДИНЦЕВА ОЛЕКСАНДРА, ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ.....	153

ЗАЙЧЕНКО ІВАН, ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ В САМОСТІЙНІЙ УКРАЇНІ	157
ЯРОВА АНАСТАСІЯ, ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	161
КАЗАК ОЛЕКСАНДР, ОСВІТА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	164
КОБУК ОКСАНА, СМОКОВИЧ ТЕТЯНА, ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ З МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	166
КУЗЬМИНСЬКА ДІНА, ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА.....	168
ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	171
ПЕТРУК АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
СУПРУН ЯНА, НАУМИЧ ВАЛЕРІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	176
САВЧУК ОКСАНА, ОСТАПУК ВІКТОРІЯ, ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	178
СТАНКЕВИЧ ІННА, НАВЧАННЯ ЯК ДІАЛОГ: РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЧУЖОЇ ДУМКИ	180
ЛЯШУК ДАРИНА, СУПРУНОВА АННА, ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	184
КНЯЖУК ГАЛИНА, СВІТ ГРИ – СВІТ ЕМОЦІЙ: РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО НАСТРОЮ ДИТИНИ.....	186
ЛЮБОВ КИРЧ, ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	191
ШЕВЧУК ОЛЕКСАНДРА, ГЕДЗ ДАР'Я, ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	195
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ, ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ БІОХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ....	199
ГОЛЯ ГАЛИНА, ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	204
СВЯТЕНКО БОГДАНА, РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА КОНЦЕПЦІЮ СЛОВА “WAR”	207
ПРИСЯЖНЮК ОЛЬГА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	211
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, ПОЧАТКОВА ОСВІТА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В ОДНОМУ ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛІ (1941-1944).....	215
КУШКО ІГОР, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	219
БУГА ОКСАНА, СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	222

ОСАДЧУК АЛЛА, УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ШТРАФУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТОРОНИ ПИТАННЯ.....	228
МАРІЯ – ВІКТОРІЯ ВІКТОРУК МАДЯРА, ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ.....	230
ГАЛАЙДА СТАНІСЛАВ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	233

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ІВАНОВА НАДІЯ, «ДІТЛАХИ В САДОЧКУ ГРАЛИ – СВЯТО РАДО ЗУСТРІЧАЛИ»	236
НАГОРНЮК ВАЛЕНТИНА, МАЗУР АЛЬБІНА, РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ.....	240
МАШТАЛЯР ЙОСИП, ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
МЕЛЬНИК ЄВГЕН, ФУТЗАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ	246
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ.....	250
СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА, КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ.....	255
ТЕРЕПА АЛЛА, МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДНА З ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	262

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

5. Bartak, L. & Rutter, M. (1976). Differences between mentally retarded and normally intelligent autistic.
6. Children. Journal of Autism and Childhood Schizophrenia, 6, 109-120.
7. Галян І. М. Психодіагностика: навчальний посібник . Київ: Академвидав, 2009. 464 с.
8. Дуткевич Т.В. Практична психологія: вступ до спеціальності. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 256 с.
9. Поліщук С.А. Методичний довідник з психодіагностики: навчально-методичний посібник. Суми : Університетська книга, 2009. 226 с.
10. <https://moyezdorovya.com.ua/syndrom-aspergera-symptomy-ta-osoblyvosti-zahvoryuvannya/>
11. <https://childdevelop.com.ua/articles/psychology/4265/>
12. <https://www.youtube.com/watch?v=Surg2HI1OHk>
13. <https://suprun.doctor/zdorovya/shho-varto-znati-pro-sindrom-deficytu-uvazhnosti-ta-giperaktivnosti.html?=-page970>
14. <https://unilik.ua/uk/sindrom-deficytu-uvagi-i-giperaktivnosti-sdug/>
15. <https://nus.org.ua/articles/nezruchni-dity-rol-uchyteliv-ta-shkoly-v-dopomozi-dityam-z-giperaktivnistyu/>
16. <https://osvitoria.media/experience/syndrom-defitsytu-uvagy-z-giperaktivnistyu-yak-dopomogty-dytyni-adaptuvatysya-do-shkoly/>

Стаття надійшла до редакції
18 жовтня 2025 р

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ

УДК 821(100).09-3-55.2:316.346.2

БЕВЗА ДІАНА,

здобувачка вищої освіти

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Науковий керівник: Голованюк Валентина,

викладач кафедри зарубіжної літератури та основ риторики

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. The article explores the features of contemporary women's prose in world literature, focusing on its artistic innovations, thematic emphases, and narrative strategies. It examines how modern female authors reflect on issues of identity, gender roles, and social inequality in a globalized world. Particular attention is given to the representation of women's experience, social engagement, and globalization processes that shape the modern literary canon.

Keywords: women's prose, contemporary literature, feminist discourse, narrative strategies, world literary process.

Постановка проблеми. У другій половині ХХ ст. – на початку ХХІ ст. жіноча проза пережила інтенсивну трансформацію: від маргіналізованих жанрових форм – до провідних позицій у національних та глобальних літературних полях. Водночас

залишається низка нерозв'язаних проблем, зокрема які саме художні й тематичні інновації властиві сучасним жінкам-письменницям, як змінюється «авторський голос» і наративні практики під впливом феміністичного дискурсу, постколоніальних

та інших підходів, якою є роль інтерсекційності (перетину гендеру, класу, раси, сексуальності) у формуванні тематичного кола й стилістики, якою мірою глобалізація, міграція та цифрові медіа впливають на форму та рецепцію жіночої прози. Сьогодні потребує узагальнення спектр змін і вироблення систематичної класифікації рис, які визначають сучасну жіночу прозу на світовому рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні десятиліття в літературознавчій та гендерній науці відзначені інтенсивним вивченням творчості жінок-письменниць. Класичні напрями поєдналися з новими підходами, серед яких інтерсекційний аналіз, постколоніальні та транснаціональні перспективи, а також дослідження впливу медіатизації й цифрової культури на літературну продукцію. Сучасні літературознавці звертаються до аналізу жіночої творчості, цікавляться інтелектуальним досвідом письменниць різних літературних епох, що представлено у працях як закордонних, так і українських дослідників, серед них: В. Агеєва, Т. Гундорова, Н. Зборовська, Л. Таран, Г. Брандт, К. Готьє, Е. Левінас, Е. Сікс. Паралельно здійснюються спроби характеристики сучасної жіночої прози у світовій літературі. Попри наявні дослідження, потребує узагальнення спектр змін і особливості, які визначають сучасну жіночу прозу на світовому рівні.

Виокремлення мети та основних завдань дослідження. Мета презентованого дослідження полягає у виявленні й систематизації головних художніх, тематичних та соціокультурних особливостей сучасної жіночої прози в світовому літературному контексті та окресленні їх значення для розвитку сучасної літературної парадигми. Поставлена мета дослідження передбачає розв'язання таких завдань: 1) виявити провідні художні й

тематичні інновації сучасних письменниць; 2) проаналізувати особливості наративних стратегій та жанрової різноманітності сучасних авторок; 3) визначити значення жіночої прози для формування сучасної літературної парадигми.

Виклад основного матеріалу. Сучасне українське й світове літературознавство приділяє велику увагу жіночій прозі, яка набула широкого розвитку в кінці XIX – на початку XX ст., тобто в епоху модернізму. Формування літератури цього періоду відбувалося на основі модерної художньої парадигми, що характеризується психологізмом, інтелектуалізмом, новим глибинним інтересом до внутрішнього життя та світогляду людини, актуалізацією феноменів фемінності й маскулінності.

У той час активно розвивався в багатьох куточках світу жіночий рух, який набув особливої специфіки в кожній країні зокрема. «Жінки-письменниці наприкінці XIX ст. починають активно боротися за свої права, за своє «звільнення». Окремі чоловіки-письменники також долучаються до цього руху. Так, американський жіночий рух надихається європейським, і навпаки» [7, с. 7]. Формується своєрідний «світовий синкретизм», який сприяє еволюції усвідомлення та пробудження жіночності. Як зауважує В. Вульф, «твір жінки є завжди жіночним; він не може не бути жіночним; з найкращого боку він є жіночним; тільки проблема полягає у визначенні того, що ми розуміємо під жіночним» [2, с. 516]. Українська дослідниця В. Агеєва ніби продовжує судження В. Вульф, наголошуючи, що жінки хоча й мали не так багато матеріалу, все ж писали: «Жінка, замкнена в хатньому обширі, мала порівняно небагато матеріалу для спостережень. І до того ж її світ вважається нижчим, маргінальним: родинні клопоти, материнство, сестринство, дім – усе це зображалося в літературі XIX ст. доволі

скупі і поверхнево з погляду невтаємниченого зовнішнього спостерігача» [1, с. 16-17].

Здійснюючи дослідження особливостей розвитку української постмодерністської прози, Р. Харчук стверджує, що в ній «окреме місце займають твори, написані жінками. Їм притаманна не лише увага до жінки та жіночих проблем, а й особливий жіночий погляд на світ і виклики сучасності. Жіноча проза – це інший стиль мислення і письма, інша манера мовлення, інший тон» [5, с. 180]. Як українська, так і світова жіноча проза репрезентує тип свідомості, художнього мислення, жіночий досвід, жіночий погляд на життя, а відтак «жіноче письмо» актуалізує проблеми й художній світ жінки, у центр образної системи виносить жіночі персонажі, їхній внутрішній світ.

Таким чином, сучасна жіноча проза у світовій літературі є багатовимірним та динамічним явищем, що демонструє складну взаємодію художніх, соціокультурних та ідеологічних чинників. Однією з ключових особливостей цієї літератури є активна репрезентація гендерного досвіду, що охоплює проблематику тілесності, сексуальності, материнства, домашньої праці, насильства й ідентичності. У творах письменниць останніх десятиліть жінка постає не тільки як об'єкт зображення, але й як повноправний суб'єкт із власним голосом, правом на самовизначення та правом бути почутою. Це спричинює переосмислення усталених стереотипів та пропонує альтернативні моделі жіночності, які постають у центрі літературного дискурсу.

Елейн Шовалтер у книзі «Їхня власна література» виокремила три головні етапи розвитку літератури жінок на прикладі американської:

– The Feminine (1840-1880) – жіноча фаза, що характеризується імітацією чоловічої традиції;

– The Feminist (1880-1920) – фаза сексуальної та текстуальної анархії, протест проти панівних стандартів;

– The Female (20-ті роки ХХ – і дотепер) – власне стадія самоусвідомлення жінки.

Елейн Шовалтер також писала: «...жіночий, феміністичний або жіночий роман завжди був змушений боротися проти культурних та історичних сил, які зводили жіночий досвід на другорядні позиції» [4, с. 37].

Значущим аспектом сучасної жіночої прози, на наш погляд, є її наративна різноманітність. Авторки активно експериментують із художньою формою, застосовуючи техніки фрагментарності, мультиперспективності, нелінійності та автобіографічної фікції. До прикладу, у романах Елени Ферранте «Лялька, що залишилася» та «Моя геніальна подруга» простежується поєднання особистих і колективних історій, де жіноче життя розглядається крізь призму суспільних трансформацій. Маргарет Етвуд у романі «Оповідь служниці» створює антиутопічний наратив, який поєднує художню вигадку з політичним попередженням, а Ширлі Джексон у прозі середини ХХ століття заклала основу сучасного феміністичного осмислення теми жіночої ізоляції та страхів.

Суттєвим чинником розвитку жіночої прози є інтерсекційність, яка дає можливість розглядати ідентичність жінки у взаємозв'язку з расовими, національними, класовими й сексуальними характеристиками. Так, Чимаманда Нгозі Адічі у романі «Американа» досліджує проблеми міграції, расової дискримінації та культурної адаптації, поєднуючи індивідуальну історію героїні із ширшим соціальним контекстом. Не менш значущим є аспект глобалізації сучасної жіночої прози. Завдяки перекладам, міжнародним літературним преміям і цифровим медіа

твори письменниць набувають світового резонансу, формуючи новий канон. Серед найпомітніших тенденцій – поява сильних транснаціональних голосів, таких як Джумпа Лахірі («Інтерпретатор хвороб», «Безіменна») чи Ганья Янагіхара («Маленьке життя»), які поєднують культурні традиції різних країн, і водночас утвердження національних літературних особливостей у глобальному просторі.

Слід зауважити, що жінки сьогодні творять у різних жанрах та стилях. Наприклад, новели й романи А. Гавальди розповідають про прості життєві ситуації, у них з легкістю, без будь-яких претензій, натяків, гніву на протилежну стать. Головними героями її творів часто виступають чоловіки («Записка про звільнення», «Минали роки», «Пригода»). Твори французької письменниці постають як рівноцінні історії, попри належність головного персонажа до тієї чи іншої статі. Акцент у творах цієї письменниці поставлено на інтровертній сфері, на психології героя, його екзистенції, переважає зображення кризових станів людини (манії, фобії, депресії) [3].

Відтак, жіноча проза «вміщає різні за стилем, жанром, видом, ступенем і мірою таланту та впливу на літературний процес тексти, які поєднані одним єдиним чинником – статтю автора» [6, с. 349]. Головними характеристиками, що окреслюють сучасну жіночу прозу є: жіноча суб'єктивність, відвертість, сповідальність, безпосередність, психологізм письма, автобіографічність, фрагментарність, емоційність стилю, жіноча модель образної й наративної систем. До ознак, які увиразнюють гендерний аспект жіночого письма можливо віднести, до прикладу, відкриту структуру тексту, здатність до розширення, продовження, надмірну діалогічність, синкретизм у застосуванні літературних жанрів (так зване «зрощення жанрів»), тенденцію до імітації

усного мовлення на письмі (легкий ритм, постійне використання вигуків, питань тощо), акцентування внутрішнього мовлення героїв, потяг до натуралізму, автентичності у зображенні жіночої фізіології, деструкцію часово-просторових координат, ігнорування зовнішніх/внутрішніх меж в зображенні закритих місцевостей або, навпаки, безкраїх просторів, поціновування внутрішнього часу (щоденного, суб'єктивного), протиставленого тривалості, протиставлення теперішнього майбутньому чи минулому [6, с. 349].

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, ми дійшли висновку що сучасна жіноча проза у світовій літературі вирізняється тематичною багатогранністю, інноваційними наративними стратегіями, соціальною ангажованістю та глобальною відкритістю. Вона поєднує особистий і колективний досвід, віддзеркалює інтерсекційний характер сучасних ідентичностей та сприяє формуванню нової літературної парадигми, у якій голос жінки звучить як рівноправний і значущий. Саме ці особливості роблять жіночу прозу важливим складником сучасного літературного процесу та впливовим фактором у ширшому соціокультурному контексті. Приклади творчості таких авторок, як В. Вульф, М. Етвуд, Е. Ферранте, Ч. Нгозі Адічі, Дж. Лахірі чи Г. Янагіхара та ін., засвідчують як універсальність, так і національну своєрідність жіночого письма. Їхні твори поєднують особисті історії з глобальними проблемами сучасності, що сприяє формуванню нового канону світової літератури. Відтак, сучасна жіноча проза виступає не тільки художнім віддзеркаленням жіночого досвіду, але й інтелектуальною платформою для переосмислення культурних, соціальних і гендерних парадигм, які визначають літературний процес ХХІ століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Агєсва В. Власним голосом: жіноча одвертість і модерністський бунт. Інша оптика: гендерні виклики сучасності. Київ: Смолоскип, 2019. С. 13–28.
2. Вульф В. Визначення жіночності: гінокритика і жіночий текст. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів: Літопис, 1996. С. 516.
3. Натяжко С. М. Анна Гавальда і Оксана Забужко: психоаналітичний аспект сучасної жіночої прози. *Султанівські читання*: зб. статей. Івано-Франківськ, 2016. № 5. С. 165–173.
4. Таран Л. «Бути самій собі ціллю» долаючи гендерні стереотипи: автобіографізм у творчості сучасних жінок-авторів. *Гендерна освіта – ресурс розвитку паритетної демократії*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції 27–29 квітня 2011 р. Тернопіль, 2011. С. 36–38.
5. Харчук Р.Б. Сучасна українська проза: постмодерний період. Київ: ВЦ «Академія», 2008. 248 с.
6. Шмельова Р., Квітка А. Жіноча проза як літературознавча проблема: художньо-прагматичний аспект. *Молодий вчений*. 2019. № 9 (73). С. 347–350.
7. Women's Emancipation Writing at the Fin de Siecle. Edited By Elena V. Shabliy, Dmitry Kurochkin, O'Donnell Karen. Published December 6, 2018 by Routledge. 246 p.

Стаття надійшла до редакції
10 серпня 2025 р

**ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ**

УДК 811.111'373.6:001.4=811.161.2

ВІННИЦЬКА АННА,

здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: МАРЦЕНЮК ОЛЕНА,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології

Комунального закладу вищої освіти

«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

У сучасному мовному просторі англійська мова виконує провідну роль у сферах науки, техніки, медицини та бізнесу. Термінологія — це фундамент кожної професійної мови, і її правильне використання є запорукою ефективної комунікації. Етимологічний аналіз термінів дозволяє простежити джерела їх походження, вплив інших мов, а також передбачити закономірності перекладу. Це особливо важливо для майбутніх перекладачів, яким необхідно не лише розуміти значення терміна, а й адекватно передавати його культурний та концептуальний зміст.

Метою статті є аналіз етимологічного походження сучасної англійської термінології та визначення принципів її перекладу українською мовою.

Для досягнення мети передбачено такі завдання:

- визначити основні джерела формування термінів;
- класифікувати їх за походженням і структурою;
- розглянути процес запозичення та адаптації;
- охарактеризувати труднощі перекладу.